

ՎՐԱՑԱԿԱՆ ՔՈՒՅՐ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՆՈՐ ՊԱՐԲԵՐԱԿԱՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայոց Հայրապետը Մայր Աթոռում ուրախությամբ ստացավ վրացական քույր եկեղեցու Թբիլիսիում մայրենի լեզվով լույս տեսնող Վրաց կաթողիկոսության «Ջվարի վագիսա» («Որթատունկե խաչ») կրոնական պարբերականի Ա և Բ համարները:

Աստվածահաճո այս իրագործումը վկայությունն է վրացական քույր եկեղեցում տեղի ունեցող վերազարթոնքի, վերազարթոնք, որ սկսվեց երիտասարդ նորընտիր գահակալի՝ Նորին Արքություն Իլիա Բ Պատրիարք-կաթողիկոսի ընտրությամբ:

«Էջմիածին» ամսագրում անդրադարձել ենք վրացական եկեղեցու պատմության, ժամանակակից կյանքի և մանավանդ նորընտիր կաթողիկոս-Պատրիարքի ընտրության և գահակալության հանդիսությունների («Էջմիածին», 1978, փետրվար):

Այս ուրախ առիթով մեր ամսագրի ընթերցողների ուշադրությանն ենք ներկայացնում «Ջվարի վագիսա» պարբերականի Ա և Բ համարների համառոտ բովանդակությունը:

«ՋՎԱՐԻ ՎԱԶԻՍԱ», 1978, Ա.

Պարբերականի առաջին էջը սկսվում է «Օրհնեալ եղիցիս» ուղերձով, որ Համայն Վրաստանի կաթողիկոս Իլիա Բ-ն, ողջունելով վրաց հավատացյալ ժողովրդին, իր ուրախությունն ու գոհունակությունն է հայտնում վերոհիշյալ պարբերականի լույսընծայման առթիվ և հույս հայտնում, որ այն մեծ դեր պետք է կատարի վրացական եկեղեցու կյանքում հավատացյալների քրիստոնեական և հայրենասիրական դաստիարակության ճանապարհին:

Խոսելով հանդեսի նպատակների մասին, Իլիա Բ-ն ընդգծում է, որ «Ջվարի վագիսա»-ում պետք է տեղ գտնեն առավելաբար կրոնական բնույթի հոդվածներ, որոնք միաժամանակ ընթերցողներին ներշնչելու են ժողովուրդների միջև բարեկամության, մարդասիրության և խաղաղասիրության քրիստոնեական գաղափարներ:

«Պետություն և եկեղեցի» խորագիրը կրող հոդվածում խոսվում է այն օրինական իրավունքների մասին, որ վրացական եկեղեցին ստացավ Վրաստանում ՍՍՀՄ նոր Սահմանադրության հաստատումով:

«Վրացական եկեղեցու ԺԲ տեղական ժողովը» տեղի ունեցավ 1977 թվականի դեկտեմբերի 23-ին, Թբիլիսիի Սիոնի Մայր տաճարում: Սույն վերնագրի տակ տպագրված է ԺԲ տեղական ժողովի դիմումը՝ ուղղված Վրացական ՍՍՀ Միահյուսների խորհրդին: Այդ դիմումի մեջ ժողովի մասնակիցները իրենց երախտագիտությունն ու գոհունակությունն են հայտնում հայրենի կառավարության այն բարյացակամ վերաբերմունքի համար, որ ցուցաբերում է դեպի վրացական եկեղեցին:

Վերջում ընթերցողների ուշադրությանն է ներկայացվում Նորին Արքություն Իլիա Բ նորընտիր Պատրիարք-կաթողիկոսի կենսագրությունը:

Հաջորդ էջերում խոսվում է ընտրության ու գահակալության նվիրված հանդիսությունների մասին, որ ողջույնի և շնորհավորանքի խոսքով հանդես էր եկել նաև Տ. Տ. Վազգեն Ա Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը (տես «Էջմիածին», 1978, Բ):

Հանդեսի մեջ տեղ են գրավել նաև նորընտիր Պատրիարք-կաթողիկոսի առաջին

կոնդակը՝ ուղղված օրթորոքս եկեղեցիների հոգևոր պետերին, և Զատական պատգամը Փրկչի Հարության տոնի առթիվ:

Ժողովուրդների միջև բարեկամության և խաղաղության պահպանմանն են նվիրված «Բարեկամության ճանապարհներին» և «Թող խաղաղություն լինի» հոդվածները:

«Սիոն» խորագիրը կրող ակնարկում պատմվում է վրացական եկեղեցու Մայր տաճարի՝ Սիոնի պատմական եկեղեցու հիմնադրման և նրա ճարտարապետական առանձնահատկությունների մասին:

Վրացական ձեռագրերի, հոգևոր երգերի և ծիսապաշտության վերաբերյալ հարցե-

ՄԱՅՐ ՄԱՅՐ

I

ՆԱՅԻԿՈՅԵԼՈՆ ՆԱՅԻԿՈՅԵԼՈՆ

ՊԱՅՏՈՆ-1978

«Զվարի վագիսա» վրացական կրոնական պարբերականի շապիկը

յո լուսաբանվել են «Հին վրացական ձեռագրերը», «Ժամերգություն», «Վրացական եկեղեցական երգեր» հոդվածներում: «Քսանդարյա վրացական եկեղեցին» վերնագրի տակ ամփոփ կերպով ներկայացվում է վրացական եկեղեցու ծագման ու գործունեության պատմությունը:

Վերջին էջերը նվիրված են վրացական եկեղեցու կյանքում տեղի ունեցած իրադարձություններին, հանդիսություններին, եկեղեցական-թեմական գործունեության ու էկումենիկ հարաբերություններին:

«Ջվարի վագիսա» կրոնական հանդեսի Ա համարն ավարտվում է «Աստվածաբանական բառարան» մասնագիտական, բաբացատրական բառարանով, ուր պարզաբանվում են եկեղեցական-կրոնական բաներն ու տերմինները:

«Ջվարի վագիսա»-ի Բ համարը լույս է տեսել Ա համարի հրատարակությունից մոտ տասը ամիսներ անց:

Այն սկսվում է Ն. Սրբություն Իլիա Բ կաթողիկոսի գահակալության, մեկ տարվա գործունեության ու հանդիսությունների նշկարագրությամբ:

1978 թ. վերջերին Վրաստանում մեծ շուքով տոնվել է վրաց ժողովրդի գրական առաջին հիշատակարանի՝ «Ծուռանիկ թագուհու մարտիրոսությունը» գրքի 1500-ամյա հոբելյանը:

Ծուռանիկ Վարդենին Հայոց սպարապետ Վարդան Մամիկոնյանի դուստրն էր, կինը վրաց իշխան Վազգեն բոլեշի: Ինչպես հայտնի է, Ծուռանիկը Վարդանանց պատերազմից հետո իր ամուսնու հրամանով նահատակվեց քրիստոնեական իր հավատքի համար (Մ. Աբեղյան, Հայոց հին գրականության պատմություն, Երևան 1944, «Ծուռանիկ Վարդենի», էջ 343—354):

«Իվերյան վանքը Աթոս լեռան վրա և նշանակությունը», այսպես է կոչվում Իլիա Բ կաթողիկոսի գիտական աշխատությունը, որից որոշ հատվածներ տեղ են գտել «Ջվարի վագիսա»-ի էջերում:

Սույն համարում կարդում ենք նաև Նորին Սրբության երկու քարոզները՝ «Ինչի» համար է հավատքը հարկավոր մարդուն» և «Աղոթք»:

Այնուհետև տ. Անտոնի արեղան և տ. Թորնիկե քահանան ընթերցողների ուշադրությանն են հանձնում «Պահքի մասին» և «Սրբապատկերներ» ակնարկները, իսկ Թուդեյու եպիսկոպոսը իր բանաստեղծությունները՝ ձոնված հայրենիքին և Մայր եկեղեցուն:

«Խաղաղություն ամենեցուն», այսպես է կոչվում վրացական եկեղեցու երիտասարդ գահակալի բողոքը՝ Լիբանանում հայ ժողովրդի դեմ կատարված անարդարացի, զինված հարձակումների դեմ:

Հանդեսի Բ համարը, իր նախորդի նման, ավարտվում է «Եկեղեցական կյանք» (լուրեր) և «Աստվածաբանական բառարան» բաժիններով:

Հանդեսը ուշադրություն է գրավում իր գեղեցիկ պատկերազարդումներով ու հանելի գեղարվեստական ձևավորումով: Հատկապես նշելի են թղթի և մկարների բարձր որակն ու տպագրությունը:

«Էջմիածին» ամսագրի խմբագրությունը, հանուն Հայոց Հայրապետի, ջերմորեն շնորհավորում է վրացական եկեղեցու նոր պարբերականի հրատարակումը և այս առթիվ մաղթում, որ է՛լ ավելի անի ու զարգանա սույն կրոնական հանդեսը՝ ի մխթարություն վրաց հավատացյալ ժողովրդի:

ԱՆԱՆԻԱ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԱՐԱՄԱԶՅԱՆ

